

"Les armes no fan gran cap potència"

Inder Kumar Gujral, ex-primer ministre indi, és un home clau per a entendre l'Índia d'aquests darrers anys. Va impulsar la Doctrina Gujral per millorar les relacions amb els veïns i fou el promotor de l'última visita de Bill Clinton a l'Índia.

Fill de família de lluitadors per la independència Índia, i ell mateix també coneixedor de les presons de l'imperi britànic, Inder Kumar Gujral, va arribar a primer ministre de la democràcia més poblada del món l'any 1997. Abans havia regit diverses carteres ministerials, entre el 1967 i el 1976, en governs del Partit del Congrés d'Indira Ghandi. Quan aquesta introduí les lleis d'emergència, Gujral s'hi oposà i l'enviaren d'ambaixador a l'URSS, fins l'any 1980. De l'any 1989 al 1990 tornà al govern com a ministre d'Exteriors, pel partit Janata Dal (centre-esquerra), càrrec que revalidà entre el 1996 i el 1997 i que després compaginà amb el de primer ministre (1997-1998), dintre el govern del Front Unit. Fou en aquesta època que convidà Clinton a l'Índia. Actualment viu sense responsabilitats de govern, fent reunions amb Kofi Annan, presidint la Societat d'Amistat Indo-paquistanesa i fent conferències als EUA on l'hem entrevistat per telèfon.

—Feia vint-i-dos anys que un president dels EUA no havia trepitjat terra índia. Què n'espera el país, d'aquesta visita?

—Veurà, parlant amb Clinton l'any 1997 va dir que desitjaria de venir al nostre país. Jo li vaig recordar que era molt estrany que des de la visita de Carter, el 1978, cap president americà no ens hagués visitat. I aleshores em va prometre que miraria que aquesta situació no es perllongués. També em va dir que hauria volgut venir abans, però que en aquell moment Amèrica havia pres posició contra les proves nuclears índies i que la visita s'havia suspès. Crec que aquesta visita és una nova obertura en les nostres relacions. Pel que fa a les expectatives, cap encontre d'aquesta mena no es mira en termes de peticions. Bàsicament és un bon gest diplomàtic que enfortirà les relacions entre els EUA i l'Índia.

—Però l'Índia té prou qüestions pendents per a esperar-ne alguna cosa, de la visita. L'Índia vol que es retirin les sancions que li ha imposat els EUA arran de les proves nuclears?

—Aquestes sancions són part de les lleis fetes pel Congrés americà. Tot i així, crec que és a ells, a qui interessa de retirar-les. El nostre mercat és molt gran

ARXIU / EFE

i molt atractiu, i ha de ser explotat en interès d'Amèrica. Hi ha hagut deu rondes de negociacions entre el ministre d'Estrangers indi, el senyor Inderfurth, i el seu homòleg dels EUA, el senyor Strobe Talbot, que han servit per reduir les males interpretacions. I ara és hora que totes dues parts s'adonin que les sancions sempre són impediments en la construcció de relacions noves, bones i estretes.

—Tant el senyor Inderfurth com el senyor Talbot han remarcat unes quantes vegades que ens trobem davant un nou començament, en les relacions de l'Índia i els EUA. Aquesta nova proximitat no podria dur a una associació estratègica de tots dos països?

—En les relacions entre dos països les conclusions no arriben pas d'un salt. Tots dos som grans països i tenim els nostres interessos. Per tant, si la seva pregunta té un sentit econòmic, aleshores la resposta és que sí; ara mateix ja va creixent. Però si la seva pregunta es refereix a una aliança militar, la resposta és que no. No n'hi ha cap possibilitat. Ni cap desig de la part de l'Índia, que no té cap relació militar estratègica amb cap país.

—Però tenint en compte que l'Índia no té una rela-

Inder Kumar Gujral és un dels polítics més ben considerats de l'Índia. Creu que pel que fa als problemes amb Paquistàn l'única solució és el diàleg, això sí, des del moment en què aquest país deixi de donar suport al terrorisme al Caixmir.

ARXIU / EFE

Trobada entre Gujral, ja primer ministre, i la secretària d'estat dels EUA, Madeleine Albright el novembre de 1997. La Doctrina Gujral tenia com a objectiu establir unes relacions amistoses amb els seus veïns, cosa que va ser molt ben vista des dels EUA.

ció gaire cordial amb el poderós veï xinès, quina repercussió podria tenir aquesta nova amistat indo-americana en les relacions indo-xineses?

—La nostra relació amb la Xina ha anat millorant, sobretot des del 1996, quan el president Jiang Zemin va visitar-nos. Jo aleshores era ministre d'Exteriors. Ara les nostres fronteres estan tranquil·les, i els comitès conjunts s'han anat reunint. Es fan intercanvis en el pla polític, i els d'ordre comercial van augmentant. Hem deixat aquella vella mentalitat, segons la qual pots ser amic o enemic. No. El món passa una era de cooperació, no pas d'animositats.

—Però la Xina encara ocupa l'Aksaixin, a la part septentrional de l'Índia, al Ladakh.

—No hem pas deixat les nostres reivindicacions. És per això justament que els comitès conjunts es veuen molt sovint, per cercar una via intermèdia, per arribar a un acord que sigui just i que es basi en les realitats històriques.

—Ara mateix les relacions indo-paquistaneses són un altre problema seriós. Vostè ha estat un dels principals dissenyadors de la política exterior de l'Índia, com a ministre d'Exteriors i com a primer ministre, amb la Doctrina Gujral, per promoure la concòrdia indo-paquistanesa. Però els fets d'abans i de després de Kargil [atac de militants anti-indis sostinguts pel Paquistan al Caxmir] han malmès molt aquesta política. Vol dir que la seva doctrina té cap possibilitat de sobreviure ara?

—La Doctrina Gujral és una doctrina política interna per al sud de l'Àsia, en el context de la postguerra freda. Quan vaig ser ministre d'Exteriors, entre el 1989 i el 1990, ja vaig començar a promoure-la. I naturalment, quan vaig tornar al càrrec per segon cop vaig continuar-la. Per tant, no es pot mirar només en termes de relacions bilaterals entre l'Índia i el Paquistan, sinó que s'ha d'analitzar en un context més ampli, de tot el sud asiàtic. Els resultats d'aquest enfocament han estat que la relació entre l'Índia i el Bangla Desh han fet un canvi molt important, i una cosa semblant ha passat

amb el Nepal i Sri Lanka. Per començar ens hem mogut junts per fer del sud de l'Àsia una zona de lliure comerç, que a la llarga ens dugui a la Comunitat Econòmica del Sud de l'Àsia. Aquest compromís, l'han adoptat tots els països de la zona, inclòs el Paquistan.

—És per la tensió contínua entre l'Índia i el Paquistan que s'ha creat aquesta entesa?

—Quan dic que la Doctrina Gujral no es redueix només a l'Índia i al Paquistan, no vull pas dir que no doni una gran importància a la relació entre l'Índia i el Paquistan. Ben altrament, n'hi dono. I és que les relacions entre aquests dos països només tenen una opció. Per això no hem de ser presoners del passat i hem de mirar junts positivament cap al futur. El Paquistan malauradament viu una crisi interna, més que no pas una crisi externa. I és el cop militar, que ha enderrocat un primer ministre electe, que ha fet esclatar aquesta crisi. L'Índia no ha de decidir la mena de govern que volen els paquistanesos, tot i que naturalment com a demòcrates anem absolutament a favor de les democràcies que ens envolten. De fet, a la cimera malaia del 1997, vam destacar que per primera vegada tots els països sud-asiàtics eren democràcies. Això era l'inici d'una nova era. Ara han tornat els "singlots", perquè uns militars han substituït un govern electe, però això serà temporal, perquè en darrer terme la gent del Paquistan voldria un govern elegit democràticament.

—Però la història del Paquistan fa veure que quan un règim militar s'ha instal·lat al poder, hi resta molt de temps. Què li fa pensar que aquesta vegada no serà així?

—Dues o tres coses. Primera, el món ha fet un gran canvi. Després del cop, el règim militar ha quedat molt aïllat en el pla mundial. A tot arreu del món s'ha aixecat una veu unànime per reclamar la restauració de la democràcia al Paquistan, cosa que no és pas una defensa de Nawar Sharif [el primer ministre paquistanès destituït] o de cap altre govern. Ara, com acabo de dir, és el poble del Paquistan qui ha de decidir el govern que vol tenir.

El desencís és visible des del cop militar, tal com jo ho veig. Sembla que vagi contra un govern en particular i no pas contra el sistema democràtic en general. Per tant, crec que en el moment que torni un govern elegit democràticament, segur que reprendrà i s'enfortirà el procés de cooperació sud-asiàtica que hem iniciat. Recordi també que el règim militar del Paquistan encara no s'ha pogut establir. Per això proven de distreure l'atenció de la gent en coses que no són veritables problemes. Quan el general Muixarraaf va pujar al poder, va prometre tres coses: que superaria la crisi econòmica; que posaria fi a la corrupció; i que aconseguiria el Caixmir. Crec que la frustració de la gent en tots aquests aspectes és molt visible. És per això que crec que els militars recorren, com més va més, al terrorisme per comptes de resoldre els problemes, especialment econòmics, que són molt seriosos. L'Índia com a país té afecte a la gent del Paquistan, i per això no vol seguir cap política venjativa o que aïlli el Paquistan. Tot el que diem és que els líders paquistanesos, i ara els seus líders militars, han d'aturar la violèn-

cia, han d'aturar el terrorisme; només aleshores serà possible de reprendre les converses bilaterals.

—Ha dit que el règim d'Islamàbad es troba aïllat internacionalment, però la Gran Bretanya i els EUA hi han enviat delegats d'alt nivell per entrevistar-se amb el general Muixarraaf. I tot i les objeccions de l'Índia, Clinton ha passat pel Paquistan en aquest períple recent...

—Recordi una cosa, l'aïllament d'un país mai no pot ser total. La mateixa crisi a què els dirigents paquistanesos es troben encarats n'és una manifestació. La visita de Clinton és una qüestió personal, de cortesia, envers la gent del Paquistan. Ell ha dit clarament que no acceptarà que s'hi elimini la democràcia, però també és cert que vol acostar la gent del Paquistan amb la d'Amèrica. L'Índia no hi té cap objecció. La cosa més important per a l'Índia era, tal com jo ho vaig veure, que s'enviés el missatge que no es pot donar suport al terrorisme i, alhora, establir negociacions.

—El CTBT (Tractat de Prohibició Total de Proves Nuclears) és actualment un altre problema. Creu que el president Clinton pressionarà el govern indi perquè signi aquest tractat? Si és així, creu que l'Índia l'hauria de signar abans de rebre aquesta pressió?

—En el món modern i lliure en què vivim cap nació sobirana no accepta pressions. Ni se n'hi exerceix cap, d'aquesta manera. Sobre el CTBT hi ha hagut moltes converses. Però els americans entenen molt bé que un Tractat pot ser signat només per consens intern. Ara, des que el Senat dels EUA va rebutjar el Tractat, la primera cosa que ha de fer l'administració americana és arribar a un consens intern. De manera similar, els russos encara han d'arribar al seu, de consens, i els xinesos, igualment. Per tant, encara que l'Índia s'avingués a signar-lo, el Tractat no es podria dur a terme. Únicament s'hi podria dur, si tots aquests poders també s'hi apuntessin. Per tant, l'Índia ha d'esperar pacientment i veure si la darrera versió del Tractat, quan l'aprovi el Senat americà, o la Duma russa o el Congrés xinès, és encara la mateixa que es va signar a Ginebra, o si s'hi han fet modificacions.

—Però certs membres poderosos del Congrés, i particularment del Partit Republicà, pressionen Clinton perquè faci signar el Tractat a l'Índia.

—Bé, això és una qüestió de política interna seva. Però jo conec la política índia, i aquesta política índia —i el govern indi o el sistema polític indi— mai no han cedit a cap mena de pressió, vingués d'on vingués, i no hi cediran pas ara.

—Sembla que suggereixi que el president Clinton,

desitjós d'anar a l'Índia després de la seva invitació, va ajornar el viatge per causa de la prova nuclear de maig del 1998. No creu que va ser un error del seu successor, el govern del BJP, fer aquesta prova?

—En aquest cas no es tracta de cap error. Les decisions es prenen segons els interessos estratègics de cadascú. Nosaltres sempre hem seguit una política nuclear que és multidimensional. I una dimensió important per a nosaltres era que volíem el món lliure d'armes nuclears. Però les potències nuclears no ens han escoltat. A més, des del 1986 que diem que la transferència de tecnologia i armes ha augmentat entre els nostres veïns. Ja ho vaig dir al president Clinton quan ens vam trobar. Li vaig dir: "Miri Diego García, és nuclear. Miri la regió del Golf Pèrsic, és nuclear. I el Pa-

"No hem de ser presoners del passat i hem de mirar junts positivament cap al futur. El Paquistan viu una crisi interna (...), però això serà temporal, perquè en darrer terme la gent del Paquistan voldria un govern democràtic."

ARXIU / EFE

quistan té armes nuclears, per això li imposeu l'expedient Pressler. I naturalment, la Xina. Per tant les circumstàncies han forçat l'Índia a seguir aquesta direcció, a seguir una política nuclear particular que té el consens nacional".

—La posició de l'Índia en la comunitat internacional millorarà després d'aquesta visita?

—La posició de l'Índia depèn del seu creixement econòmic. De fet això val per a qualsevol país. Avui les armes no fan gran cap potència. Si així fos, Corea del Nord seria una gran potència, i l'URSS mai no s'hauria col·lapsat. En el món modern la fortalesa econòmica, el creixement i el desenvolupament econòmic importen molt més que tot plegat.

El president dels EUA, Bill Clinton, i la seva filla Chelsea, el passat 21 de març al mausoleu de Mahatma Gandhi, a Nova Delhi. Gujral és el promotor de l'actual visita de Clinton, ja que el va convidar l'any 1997.

Rajvinder Singh (Berlín)